

افت تحصیلی چیست؟

برای افت تحصیلی تعاریف متفاوتی ارائه شده است که وجه مشترک همه آنها ناتوانی و شکست در انجام و اتمام موفقیت آمیز دوره تحصیلات رسمی است (۱).

برآیندی از کلیه تعاریف را می توان در قالب این تعریف عملیاتی گنجانند:

افت تحصیلی به معنای عدم موفقیت در تحصیل می باشد که با معیارهایی نظیر مشروطی، معدل نامطلوب، تکرار درس، طولانی شدن مدت تحصیل، اخراج، انصراف و ترک تحصیل قابل بررسی است.

افت تحصیلی چه عواقبی را به دنبال دارد؟

بدیهی است که پدیده افت تحصیلی علاوه بر اتلاف هزینه ها، موجب دیرتر راه یافتن فرد به بازار کار، سرخوردگی و از دست رفتن

روحیه وی شده و خسارات زیادی به خود دانشجوی، خانواده ها، جامعه و کشور وارد می کند و ممکن است رفتارهای اجتماعی منفی نظیر ترک تحصیل یا ترک خانواده، اعتیاد به مواد مخدر و الکل، افسردگی و خودکشی را به دنبال داشته باشد

در این میان، افت تحصیلی دانشجویان و به طور خاص دانشجویان علوم پزشکی از اهمیت خاصی برخوردار است؛ زیرا اگر یک فارغ التحصیل حیطه علوم پزشکی دارای معلومات مناسب دانشگاهی نباشد به علت حساسیت شغلی و ارتباط آن با سلامت افراد جامعه، این مشکل به صورت بحرانی تری خود را نشان می دهد. بنا بر تحقیقات انجام شده حدود ۱۲ درصد از دانشجویان دانشگاههای علوم پزشکی کشور در طی تحصیل خود، حداقل یک ترم مشروط می شوند که موجب مشکلات

روحي - روانی شده و آنان را در معرض خطر محرومیت از تحصیل قرار می دهد (۲،۳،۴).

عوامل مؤثر بر افت تحصیلی

در مطالعات بسیاری سعی شده تا عوامل مؤثر بر افت تحصیلی در دانشجویان کشور بررسی شود که این عوامل عمدتاً عبارتند از: سن بالا، جنسیت مذکر، سکونت در خوابگاه، غیر بومی بودن، اشتغال پاره وقت، متأهل بودن، پایین بودن سطح سواد والدین، معدل پایین دوران متوسطه، فاصله زیاد بین اخذ دیپلم تا ورود به دانشگاه، استفاده از سهمیه ایثارگران، میزان علاقه و انگیزه ناکافی به رشته تحصیلی و عدم امیدواری به آینده شغلی، ابتلا به افسردگی، عزت نفس پایین، تحصیل در دوره شبانه و یاناپیوسته، عدم برنامه ریزی جهت مطالعه، عدم مشاوره تحصیلی، عدم حضور در کلاس درس و

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی معانی آبدان

افت تحصیلی

تهیه و تنظیم: بیداء عامریان

ناهید محمودی

کارشناس ارشد روانشناسی بالینی

اداره مشاوره

معاونت دانشجویی و فرهنگی

اضطراب در امتحان و ترس از نمره کم

اضطراب در امتحان اگر شدید باشد تمرکز فرد مختل شده و پردازش مطالب در ذهن بهم می‌ریزد و باعث افت تحصیلی می‌شود.

نبودن آرامش روانی و عاطفی در منزل

عدم امنیت روانی در منزل، انداختن ترس و لرز بر جان فرزندان، کتک کاری بین زن و مرد، طلاق و جدایی، اعتیاد والدین، فقر و نداری، مهاجرت‌های تحصیلی و... از جمله عواملی هستند که در افت تحصیلی فرزندان بسیار مؤثرند. در منزل باید زمینه‌های آرامش روانی، عزت نفس، پذیرش فرزندان، احترام به آنها، کنترل واژه‌ها و گرامی‌داستن تلاش فرزندان در نظر گرفته شود تا فرزند با راحتی خیال، احساس ارزشمندی و احساس امنیت روانی به تلاش و تحصیل خود ادامه دهد.

بسیاری عوامل دیگر که البته نتایج مطالعات فوق بیانگر تناقضات بسیاری است (۱-۱۴). این تناقضات، صرفنظر از تفاوت در تعداد حجم نمونه و روش نمونه‌گیری، مقطع تحصیلی، رشته تحصیلی و مکان پژوهش، عمدتاً ناشی از انتخاب معیارهای متفاوت جهت اندازه‌گیری افت تحصیلی است؛ طوری که در برخی مطالعات فقط به عامل مشروطی، در برخی موارد به عامل معدل کل دوران تحصیل پرداخته شده، در برخی موارد بطور تمام به عامل مشروطی و عامل معدل توجه شده. در موارد معدودی به عامل طولانی شدن مدت تحصیل اشاره شده و به استثنای یکی از مطالعات انجام شده در دانشگاه علوم پزشکی کاشان در هیچ یک از مطالعات صورت گرفته به مقوله انصراف از تحصیل و اخراج از محل تحصیل پرداخته نشده است.